

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Pastuszko

w sprawie ze skargi M. J.

o wznowienie postępowania przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. I NSP 290/25,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 28 maja 2026 r.:

- 1. odrzuca wniosek M.J. o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego;**
- 2. odrzuca skargę;**
- 3. umarza postępowanie w przedmiocie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.**

UZASADNIENIE

Pismem z 21 maja 2026 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego) M. J. (dalej: „skarżący”), reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, na podstawie art. 401¹ k.p.c. w zw. z art. 401 § 1 k.p.c. w zw. z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 16 kwietnia 2026 r. sygn. K 8/26 wniósł o wznowienie postępowania i uchylenie postanowienia z 16 lipca 2025 r. (I NSP 290/25) w przedmiocie odrzucenia skargi na przewlekłość postępowania oraz o zniesienie postępowania w całości, jak również skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania z uwagi na wadliwość postępowania przed Sądem Najwyższym.

W treści skargi skarżący zawarł wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych oraz złożył wniosek o wyłączenie imiennie wskazanych sędziów Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności rozważenia wymaga wniosek skarżącego o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego, zgłoszony już w samej skardze, a więc przed wyznaczeniem składu orzekającego właściwego do rozpoznania sprawy o wznowienie postępowania. W tym kontekście przypomnieć trzeba, że zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 lipca 2019 r., sygn. I NOZP 1/19, niedopuszczalne jest żądanie wyłączenia sędziego niewyznaczonego do rozpoznania sprawy, przy czym sam fakt objęcia go takim wnioskiem nie wyłącza możliwości jego udziału w składzie rozpoznającym. Ponadto wskazać należy, że stosownie do art. 53¹ § 1 pkt 3 k.p.c., obowiązującego od 1 lipca 2023 r., niedopuszczalny pozostaje wniosek dotyczący sędziego niewchodzącego w skład orzekający.

Uwagi powyższe nie pozostawiają wątpliwości, że w aktualnym stanie prawnym podobne wnioski nie są dozwolone przez prawodawcę. Z tego względu konieczne staje się stwierdzenie, że wniosek skarżącego podlega odrzuceniu.

Co do żądania wznowienia postępowania, Sąd Najwyższy wskazuje, że skarżący jako podstawę w tym zakresie przywołał art. 401¹ k.p.c. w zw. z art. 401 § 1 k.p.c. w zw. z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 16 kwietnia 2026 r. sygn. K 8/26, opatrując to komentarzem następującej treści: „Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 16 kwietnia 2026 r. sygn. akt K 8/26 zgłaszanie i weryfikacja kandydatur sędziów w procedurze poprzedzającej wybór przez Sejm sędziów do składu Krajowej Rady Sądownictwa odbyło się na podstawie przepisu niezgodnego z Konstytucją, a to oznacza, że organ ten został wybrany w sposób nielegalny. W konsekwencji wszelkie czynności podjęte w trybie z udziałem lub na wniosek organu powołanego nielegalnie – są także nielegalne. Konsekwencją tego stanu rzeczy był udział w składzie orzekającym w toku postępowania przed Sądem I instancji –

w postępowaniach wpadkowych, osób wadliwie nominowanych na urząd sędziego, albowiem powołanych przez Prezydenta RP na wniosek organu nieuprawnionego, gdyż działającego w nielegalnie wybranym składzie. Skutkiem powyższego stanu formalnego jest niezgodny z prawem skład, jaki orzekał w przedmiotowej sprawie (...)."

Odnosząc się do tego stanowiska, należy przypomnieć, że zgodnie z art. 401¹ k.p.c. wznowienia postępowania można żądać w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego m.in. z Konstytucją, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. W judykaturze podkreśla się, że w przepisie tym chodzi o sytuację stwierdzenia niekonstytucyjności tylko takich postanowień danego aktu normatywnego, które stanowiły bezpośrednią podstawę rozstrzygnięcia. W jego świetle nie ma więc mowy o wznowieniu postępowania w wypadku stwierdzenia niekonstytucyjności regulacji o charakterze ustrojowym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 listopada 2009 r., I CO 17/09).

Mając to względzie, zauważyć trzeba, że przywołany przez skarżącego wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 16 kwietnia 2026 r., sygn. K 8/26, nie stwierdza niekonstytucyjności ani przepisów ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725), ani postanowień Kodeksu postępowania cywilnego, które stanowiły podstawę rozpoznania skargi w sprawie I NSP 290/25. Wbrew twierdzeniom skarżącego, wyrok ten nie odnosi się również do kwestii zgodności z Konstytucją regulacji dotyczących zgłaszania i weryfikacji kandydatur sędziowskich w procedurze poprzedzającej wybór przez Sejm członków Krajowej Rady Sądownictwa, a tym samym nie pozwala na wniosek o nielegalnym ukształtowaniu tego organu. W rzeczywistości jest zupełnie inaczej: przedmiotowe orzeczenie stwierdza jedynie niekonstytucyjność przepisów w zakresie, w jakim przyznaje Ministrowi Sprawiedliwości wyłączną kompetencję do potwierdzenia posiadania statusu sędziego przez osoby popierające zgłoszenie kandydata do Krajowej Rady Sądownictwa (pkt 1), a także w zakresie, w jakim przewiduje, że nierozpoznanie skargi przez Sąd Najwyższy na postanowienie Marszałka Sejmu w terminie trzech dni skutkuje umorzeniem postępowania przed

Sądem Najwyższym z mocy prawa, a postanowienie Marszałka Sejmu odmawiające przyjęcia zgłoszenia staje się wiążące (pkt 2).

W takim stanie rzeczy nie sposób uznać, że wnioskodawca powołał się na podstawę wznowienia postępowania określoną w art. 401¹ k.p.c. w zw. z art. 401 § 1 k.p.c. Ocena Sądu Najwyższego jest w tym względzie jednoznaczna: wynika z niej, że wskazane podstawy w ocenianej sprawie nie występują.

W tym miejscu należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego skarga o wznowienie postępowania podlega odrzuceniu na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. także w sytuacji, gdy skarżący formalnie powołuje jedną z ustawowych podstaw wznowienia, lecz z samej treści skargi wynika, iż w rzeczywistości przesłanki te nie zachodziły. Innymi słowy, samo przywołanie podstawy ustawowej nie wystarcza, jeżeli jej materialne zaistnienie nie znajduje potwierdzenia w okolicznościach sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 15 czerwca 2005 r., IV CZ 50/05; 24 stycznia 2007 r., III CZ 1/07; 29 listopada 2012 r., II CZ 132/12; 26 lutego 2015 r., III CZ 5/15; 9 września 2016 r., V CZ 51/16; 17 czerwca 2020 r., IV CZ 34/20).

Niezależnie od powyższego Sąd Najwyższy wskazuje, że przywołany przez skarżącego art. 401 k.p.c., nie zawiera – jak to wynika z treści skargi – § 1 k.p.c., w wyniku czego nie można przyjąć, iż w tym zakresie podstawa skargi została przytoczona w sposób prawidłowy.

Z powyższych względów, mając na uwadze art. 410 § 1 k.p.c., który głosi, że sąd odrzuca skargę, m.in., jeśli nie jest ona oparta na ustawowej podstawie, Sąd Najwyższy orzeka jak w sentencji.

Konsekwencją odrzucenia skargi o wznowienie postępowania, wobec jej niedopuszczalności, jest zbędność orzekania w przedmiocie wniosku skarżącego o zwolnienie od kosztów sądowych. Postępowanie w tym zakresie należało więc umorzyć na podstawie art. 355 w zw. z art. 406 k.p.c.

Grzegorz Pastuszko

[D.Z.]

[a.]